

RĂZBOIUL DIN UCRAINA: FAPTE-PERCEPȚII-PERSPECTIVE

THE WAR IN UKRAINE: FACTS-PERCEPTIONS-PERSPECTIVES

General de brigadă (r.) prof. univ. dr. Mircea UDRESCU* (Academy of Romanian Scientists, 3 Ilfov, 050044, Bucharest, Romania)

Colonel (r.) prof. univ. dr. ing. Eugen SITEANU** (Academy of Romanian Scientists, 3 Ilfov, 050044, Bucharest, Romania)

Rezumat: Astăzi, problemele păcii și ale războiului au revenit pe bătrânul continent în care Federația Rusă a declanșat războiul împotriva Ucrainei spulberând utopia democratică a imposibilității războiului și a rațiunii și diplomației ca temă dominantă post Război Rece¹. S-a constatat că frustrarea post-imperială generează neoimperialism întrucât Vladimir Putin a considerat că un model democratic pentru Ucraina, la frontierele Rusiei, subminează putinismul și de aceea sistemul democratic imperfect ucrainean trebuie neapărat distrus. Totodată Rusia a visat întotdeauna la un statut de mare putere și a constatat că Rusia singură nu poate face față acestui statut și numai Lumea Rusă ca formulă de refacere a Imperiului post-sovietic o mai poate ajuta să ajungă pe culmile imperiale pe care le dorește; pentru aceasta ea trebuie să cucerească Ucraina². Articolul acesta mai tratează și revenirea războiului de agresiune pe scară largă în Europa fără a face însă predicții despre viitorul acestui război Ruso-Ucrainean.

Cuvinte cheie: Ucraina, Federația Rusă, Europa, agresiune, război, imperialism, democrație.

Abstract: Today, the issues of peace and war have returned to the old continent where the Russian Federation launched the war against Ukraine shattering the democratic utopia of the impossibility of war and reason and diplomacy as the dominant post-Cold War theme. It was found that post-imperial frustration generates neo-imperialism because Vladimir Putin considered that a democratic model for Ukraine, on the borders of Russia, undermines Putinism and therefore the imperfect Ukrainian democratic system must be destroyed. At the same time, Russia has always dreamed of a great power status and found that Russia alone cannot cope with this status and only the Russian World as a formula for restoring the post-Soviet Empire can help it reach the imperial heights it wants; for this she must conquer Ukraine. This article also deals with the return of the war of aggression on a large scale in Europe without, however, making predictions about the future of this Russian-Ukrainian war.

* Membru titular al Academiei Oamenilor de Știință din România, email: udrescumircea@yahoo.com

** Membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România, Secretar Științific al Secției de Științe Militare a Academiei Oamenilor de Știință din România, membru titular al Comitetului Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii (CRIFST) al Academiei Române, esiteanu@yahoo.com.

¹ Iulian Chifu, Tetralogia „Reconfigurarea securității și a relațiilor internaționale în secolul 21”, Volumul IV, „Războiul de agresiune pe scară largă în Ucraina, în plin secol 21”, Editura Rao, 2023, p. 6.

² Ibidem, p. 7.

Keywords: *Ukraine, Russian Federation, Europe, aggression, war, imperialism, democracy.*

Introducere

Războiul de agresiune dus de doi ani de Federația Rusă împotriva Ucrainei s-a produs pe fondul turbulențelor și nemulțumirilor preexistente în mediul de securitate european și în Uniunea Europeană, precum și în NATO; astfel, în Europa s-au produs schimbări majore și fiecare stat a influențat evoluțiile și involuțiile strategice cum au fost, de pildă, blocarea accederii Macedoniei de Nord la NATO de către Grecia și ulterior la UE de către Bulgaria, războiul din Fosta Iugoslavie și apoi din Kosovo, blocajul Olandei pentru aderarea României la spațiul Schengen și ulterior al Austriei, în anul 2022 etc. Aceste premise și multe altele cum a fost Brexitul au permis calculele greșite ale haosului și lipsei de coeziune a UE și a NATO, a lipsei de susținere reciprocă și a diferențelor care au jucat rolul dominant în cazul declanșării și continuării războiului Ruso-Ucrainean și în reacțiile față de acest război total pe scară largă³. Prin urmare, dezbaterile pentru noua ordine mondială și pentru reasezarea lumii sunt în curs. Unele state au propus deja abordări și soluții nuanțate pentru a asigura „o mai bună influențare și determinare a guvernantei globale în funcție de propriile interese”⁴.

1. Încercare de înlănțuire a faptelor. Încă din 2008, când la întâlnirea conducătorilor statelor membre ale NATO s-a comunicat intenția de a primi în această organizație Ucraina, Rusia a declarat că nu este de acord cu această acțiune și a promis că va face tot posibilul ca asemenea act să nu aibă loc. Din acest moment, între Rusia, pe de o parte, și SUA, UE și Occident a început să se adâncească prăpastia confruntării și dezbinării. Pe măsură ce SUA, în mod special, s-a implicat în orientarea politicii Ucrainei, care a culminat cu cucerirea puterii politice de către forțe atașate total valorilor occidentale, la rândul său Rusia a început să activeze politicile naționaliste, care au culminat cu desprinderea Crimeei și incorporarea sa la Federația Rusă, precum și cu declararea separării față de conducerea politică recunoscută internațional a Ucrainei a unor regiuni locuite preponderent de populație rusofilă. În încercarea de a pune ordine constituțională în aceste regiuni, forțele de ordine ucrainene au declanșat operații militare care au început să se confrunte militar cu forțe secesioniste puternic sprijinite de guvernul rus. La 24 martie 2021, puternic consiliat de SUA, Volodymyr Zelensky a emis un decret pentru recucerirea Crimeei și a început să-și desfășoare forțele în sudul țării. În același timp, între Marea Neagră și Marea Baltică s-au desfășurat mai multe exerciții NATO, însoțite de o creștere semnificativă a zborurilor de recunoaștere de-a lungul graniței cu Rusia. Rusia a efectuat apoi mai multe exerciții pentru a testa pregătirea operațională a trupelor sale și pentru a arăta că urmărește evoluția situației.

³ *Ibidem*, p. 13.

⁴ *Ibidem*, pp. 12-14.

În toată această perioadă, mediatic, președintele țării și rușii au devenit tot ceea ce era mai rău pentru pacea mondială, pentru securitatea europeană, o amenințare la care trebuia să se ralieze toate forțele iubitoare de pace. La sfârșitul lunii noiembrie, Putin a trimis o solicitare către Washington cerând garanții din partea Statelor Unite, acestea fiind trei: 1) Ucraina să fie un stat neutru. 2) Nicio rachetă nucleară să nu fie amplasată în Ucraina. 3) Ucraina nu va fi membră a NATO. Au trecut săptămâni, dar Washingtonul nu a răspuns. Pe acest fond, în decembrie 2021, câteva organe de presă au făcut publice unele declarații ale Rusiei către NATO și SUA care, mai mult sau mai puțin, condiționau pacea în relațiile dintre Rusia și Ucraina. Aceste propuneri au fost ignorate de țările și organismele către care au fost adresate, ca fiind inacceptabile. Din acest moment Rusia a organizat manevre militare de mari dimensiuni către granițele Ucrainei iar mass-media occidentală atrăgea atenția asupra unei iminente invazii a Ucrainei de către Federația Rusă. Începând cu 17 februarie 2022, armata ucraineană a început să bombardeze Donbassul, practic non-stop. Totodată, dinspre SUA a venit confirmarea cu privire la intenția de a instala rachete nucleare în Polonia și vestul Ucrainei. Pe 19 februarie, la Consiliul de Securitate de la München, președintele ucrainean Zelensky a susținut disponibilitatea Ucrainei de a desfășura arme nucleare americane pe teritoriul său. Două zile mai târziu, în seara zilei de 21 februarie, Putin a ținut discursul de recunoaștere a independenței suverane a Republicilor Populare Donețk și Lugansk și de începere a campaniei militare în Ucraina. El a făcut referire în mod explicit la angajamentul lui Zelensky privind armele nucleare și la declararea acestui guvern ca fiind de natură fascistă. A doua zi dimineață, Rusia și-a început operațiunile speciale, intrând în estul Ucrainei, declarând că operațiunea sa militară specială are drept scop eliminarea amenințării la adresa Rusiei. De data aceasta, cel puțin mediatic, SUA a declarat că a atenționat din timp opinia publică mondială cu privire la intențiile agresive ale Federației Ruse, în mod deosebit ale lui Vladimir Putin, ceea ce pentru români a constituit o confirmare a proverbului „Atenție la inamic, pentru momentul când aruncând blana de oaie, își va dezveli colții”. În urma atacării Ucrainei, lumea s-a împărțit iarăși în trei categorii: cu țări care condamnă războiul și se declară de partea Ucrainei, cu țări care condamnă războiul și se declară de partea Rusiei și cu țări care condamnă războiul și se declară neutre. Din păcate, organismele internaționale au devenit neputincioase în a gestiona această stare de război, din moment ce Consiliul de Securitate a devenit infuncțional. Oricum, la vedere, SUA, UE și țările din G7 au declarat că iau partea Ucrainei și au trecut la sancționarea agresorului, impunând, până acum (odată cu uciderea lui Navalnîi), treisprezece pachete de sancțiuni economice, urmate de numeroase acțiuni de sprijinire financiară și economică, precum și în plan militar a statului agresat.

Aprecieri și speranțe de moment. Pe moment, s-a părut că mass-media occidentală a fost luată prin surprindere, din moment ce numai o

singură voce a prevăzut un asemenea deznodământ: angajarea Federației Ruse într-un război fratricid împotriva Ucrainei. Mai înainte de toate, războiul părea de neimaginat, ori cum nimeni nu se hazarda să vadă Federația Rusă implicată direct într-un conflict militar, atenționările americane păreau să fie înțelese ca ceva ce face parte din recuzita mediatică a momentului. Chiar cu mai puțin de 48 de ore înainte de începerea lui, servicii secrete din Occident considerau un asemenea război ca improbabil. Dar războiul s-a declanșat, și chiar președintele SUA l-a calificat pe Vladimir Putin ca fiind „nebun“, deoarece a atacat militar un stat membru al comunității internaționale, ale cărui grante erau recunoscute chiar și de Federația Rusă. Fără a sta prea mult pe gânduri, SUA s-au angajat să adune în jurul său toate statele care sunt de acord cu valorile occidentale și pe care le apără pentru a sprijini prin toate mijloacele statul supus agresiunii. Ca atare, în primele luni ale războiului, se vorbea printre experți militari, jurnaliști și politicieni, și numai aceștia erau promovați mediatic, despre înfrângerea iminentă a Rusiei în Ucraina, ca urmare a susținerii țării agresate de către o alianță internațională copleșitoare. Analisti militari și politici au pus stăpânire pe mass-media, întrecându-se în încercările de a explica unde se vor concentra forțele ucrainene, pe unde vor ataca, ce obiective strategice și tactice vor fi urmărite, când și în ce condiții se va încheia războiul, bineînțeles cu victoria Ucrainei și a Alianței. Către Ucraina au început să se îndrepte eșaloane de luptă, conținând armament și muniții de mare performanță, statele europene s-au angajat în instruirea soldaților ucraineni, ajutoarele economice au început să fie coordonate, iar pe câmpurile de luptă se spera la victorii imediate. Ucraina a intrat într-un sistem de susținere logistică cu tot ceea ce s-a considerat necesar pentru luptă și trai. Țările Alianței, în bună parte, au început să savureze lauriile victoriei lor, desigur prin tributul de sânge al ucrainenilor. Mass-media și responsabilii politici au cultivat o psihologie a victoriei, care nu se considera optimism, ci certitudine, din moment ce se spera la sugrumarea economică a rușilor, urmată de înfrângerea lor pe câmpul de luptă. Peste tot se lua în calcul punerea la pământ în scurt timp a Rusiei. Numai că rușii au început să atace și să cucerească obiective considerate starategice pe câmpul de luptă și să apere regiuni importante ale noilor republici încorporate. Pierderile umane și materiale de ambele părți deveneau din zi în zi mai mari și din ce în ce mai greu de refăcut. Dorința de a termina cât mai repede cu Rusia s-a dovedit mult prea optimistă, din moment ce armele promise ucrainenilor au început să sosească cu și mai mare întârziere și cu destule probleme tehnice, accentuând vulnerabilitățile trupelor ucrainene care se sacrificau vitejește. Foarte periculos, odată cu declanșarea agresiunii asupra Ucrainei, Rusia a început să facă apel la istorie și să prezinte Ucraina ca o țară ce s-a format prin acapararea de teritorii de la Ungaria, România, Polonia și Rusia. Un demers care nu a rămas fără urmări. Grupări politice revanșarde din țările enumerate au început să susțină demersuri de recuperare de teritorii care cândva au aparținut altor țări în viitorul când Ucraina ar fi zdrobită în luptă. În România, în mod șocant, un senator a depus un proiect legislativ care

viza denunțarea Tratatului de bună vecinătate și cooperare dintre România și Ucraina și prin care se cerea ca România să anexeze teritoriile din Ucraina aflate, în perioada interbelică, în componența sa, chiar cu pierderea calității de membru NATO sau UE. Și asemenea acțiuni periculoase au devenit vocale și în alte țări europene, strigoii revizionismului apărând când opinia publică europeană era concentrată pe întărirea coeziunii interne a Uniunii Europene.

2. Percepții și perspective după doi ani de război. Acum, au început să apară opinii conform cărora trebuie luată în considerare chiar o înfrângere a Ucrainei, mai mult, chiar și posibilitatea ca Putin să treacă la pedepsirea altor state din cadrul NATO. Din ofensiv, scopul susținerii Ucrainei pare să fi devenit unul defensiv, mai ales după ce semnalele venite dinspre SUA sunt deja neconvingătoare, iar acțiunile, profund coordonate și concentrate de Alianță, sunt îndrumate spre înțelegeri și tratate de securitate bilaterale. Dinspre statele NATO, și România nu face abstracție, se sugerează chiar că ar fi necesar să se reintroducă serviciul militar obligatoriu, să se sporească producția militară, să se actualizeze planurile de mobilizare, chiar să se ia în calcul eventualitatea purtării unui război cu Federația Rusă, devenită deja un agresor imprevizibil. Pe terenul de luptă, lucrurile s-au desfășurat după un alt scenariu. Cu tot ajutorul primit, acțiunile ofensive ucrainene nu au condus la rezultate concludente, contraofensiva din vara anului 2023 s-a împotmolit, iar războiul ca atare a devenit un consumator gigantic de resurse umane, financiare, economice și militare, la care s-a angajat un număr mare de state. Acum, după doi ani, speranțele de la început se pare că au fost prea optimiste. Economia Rusiei nu a clacat, dimpotrivă, Rusia a reușit să-și pună pe picior de război economia și, în plus, primește ajutoare de la țări ca Iran, Coreea de Nord, China etc. Din moment ce Rusia continuă să-și susțină propriul efort de război, Ucraina declară că nu mai are obuze, rachete, drone, ba chiar gloanțe, din moment ce țările Alianței constată că acestea lipsesc deja chiar din depozitele proprii, iar industria proprie de apărare se menține la nivelurile trecute. Din moment ce SUA are probleme cu aprobarea unor noi ajutoare financiare alocate Ucrainei, faptul că UE a reușit în fine să aloce 50 de miliarde de euro Ucrainei – presându-l pe Orban să renunțe la veto – are o valoare simbolică, dar unele partide de dreaptă tulbură apele mediatice acuzând factorii de decizie națională și europeană că se cheltuiesc inutil mari sume de bani. Totodată, dreapta europeană este tot mai mult îngrijorată de alegerile din SUA care pot schimba perspectivele angajamentelor sale față de NATO și față de fiecare partener din rațiuni care momentan sunt numai enunțate. De aici și unele diferențe de percepție în rândul statelor europene. Propriile speranțe ale ucrainenilor și ale aliaților au început să pună sub semnul întrebării expertizele din spatele mesajelor publice. Acum, se pare că lumea apuseană este dusă de valul indignării populare față de agresiunea evidentă a rușilor, și s-a lăsat angrenată în declararea unor angajamente față de Ucraina la care nu mai poate renunța fără să-și piardă credibilitatea. După

circa un sfert de secol de la momentul în care mirajul întreținut de utopia comunistă a devenit trecut nedorit, iar Războiul Rece un vis urât, lumea valorilor occidentale a fost trezită la o realitate cruntă: sancțiunile economice menite să impună ordinea mondială nu mai funcționează. Dimpotrivă, aplicate unor țări mari, ca Rusia, China, Iraq etc., sancțiunile riscă să aibă efect de bumerang asupra economiilor apusene, economii care sunt angajate într-un periculos război economic, cu implicații de durată asupra lanțurilor logistice internaționale. Oricum, în timp ce lumea occidentală considera că-l va responsabiliza pe Vladimir Putin, acesta își continuă cu unele cuceriri în teren „operația sa militară specială”. În această situație de blocaj, în care liderii occidentali nu-și pot reține susținerea față de Ucraina, dar nici nu sunt dispuși să facă mai mult pentru ajutorarea acesteia, cu toții așteaptă schimbarea politicii din SUA, pentru a ieși rezonabil dintr-o politică oportunistă contraproductivă. În spatele frontului a devenit evident că lumea apuseană asistă la un blocaj din care nimeni nu știe cum să iasă. Situația pare disperată: În timp ce Europa s-a angajat plenar în războiul din Ucraina, SUA declară că amenințarea la care trebuie să se angajeze lumea occidentală este China. Asta, în condițiile în care bugetul pentru apărare al Marii Britanii este astăzi la jumătatea celui din 1990, iar reducerile succesive au făcut ca armata britanică să ajungă la cele mai reduse efective din istoria sa. La rândul său, bugetul militar al Germaniei este astăzi la un sfert față de cel din 1990, când era de 5% din PIB. Ceea ce stârnește îngrijorare deosebită este tocmai starea de spirit a populației după doi ani de război și de sacrificii făcute în numele unor principii de conviețuire internațională. Mai mult, un sondaj GB News, realizat în Marea Britanie a concluzionat: doar 17% dintre britanici ar lupta de bunăvoie pentru apărarea țării lor, în timp ce 30% au spus că ar face tot ce este posibil pentru a evita să lupte pentru țara lor. Oricum, s-a trecut de la asumarea de angajamente comune, riguros coordonate, la asumarea de angajamente bilaterale, care se consideră mai ușor de urmărit. Ca atare, pentru a oferi o finanțare stabilă și previzibilă Ucrainei, liderii Uniunii Europene au convenit la întâi februarie, la reuniunea extraordinară a Consiliului European, să instituie Mecanismul pentru Ucraina pentru perioada 2024-2027, considerat, conform declarațiilor oficiale, „un nou instrument al UE menit să ajute această țară în procesul de redresare, reconstrucție și modernizare pe calea aderării la UE”. Din totalul de 50 de miliarde de euro disponibili, 33 de miliarde de euro sunt sub formă de împrumuturi și 17 miliarde de euro sunt sub formă de granturi, în cadrul unui program denumit „Rezerva pentru Ucraina”. În contra partidă, guvernul ucrainean trebuie să pregătească un plan care să stabilească o agendă de reforme și investiții. Pentru a obține finanțarea, Ucraina trebuie, de asemenea, să susțină și să respecte: mecanismele democratice, inclusiv un sistem parlamentar pluripartit, statul de drept și drepturile omului, inclusiv drepturile persoanelor care aparțin minorităților. În plus, Comisia Europeană și Ucraina trebuie să protejeze interesele financiare ale UE, în special prin combaterea fraudei, a corupției și a conflictelor de interese. Cine ia

cunoștință de aceste angajamente este încurajat să creadă că eforturile acestea financiare nu sunt destinate cerințelor de apărare ci, dimpotrivă, pentru reconstrucția țării de după război și pentru crearea condițiilor de integrare a sa în UE. Dar europenii se pot întreba ce se întâmplă cu Ucraina acum în plin război, din ce fonduri își va reface capacitatea de apărare și cum va fi posibil ca o țară aflată în conflict militar deschis cu o țară vecină să poată fi primită în UE și în NATO? Când vine vorba de finanțări și despre relații economice, nu sunt puțini cei care, acum la doi ani de război nimicitor între Ucraina și Rusia să nu se gândească la aprecierile susținute public, de genul: „Războiul în curs din Ucraina dintre SUA și NATO (UE), pe de-o parte, lumea A, și Rusia, pe de altă parte, susținută de lumea B, China, India, Iran, țările BRICS, mai vechi sau în curs de aderare, beneficiază de un imens zgomot mediatic, de propagandă și contrapropagandă. Celălalt război, războiul mondial economic dintre SUA, pe de-o parte, și Germania (noul imperiu german) și China, pe de altă parte, mult mai important, cu consecințe care se vor întinde pe decenii, nu se bucură aproape deloc de luminile rampei, media mainstream pare, voit sau nu, să nu aibă habar de el. Începând din 2005, Germania, având la dispoziție infrastructura UE, a inventat o „suveică”, un „aparat”, un „imperiu” - adică importuri de materii prime ieftine din Rusia, cu export de înaltă tehnologie la schimb și export de mare valoare industrială către China. Deci, un lanț Rusia-Germania-China, din care SUA a fost exclusă. Este cumva și această creație un declanșator al războiului din Ucraina, pregătit de mai mulți ani de SUA pentru a rupe „lanțurile de iubire” Germania-Rusia și Germania-China?”⁵ Și acest autor continuă: „Consecința naturală a acestui proces este formarea unei zone economice eurasiatice, o adevărată necesitate pentru China deopotrivă din cauza nevoii sale de materii prime rusești și din cauza înmulțirii nodurilor de infrastructură feroviară care traversează Rusia, Kazahstanul și Ucraina. În cursul ultimului deceniu, primele convoaie de trenuri de marfă au pornit din China spre Dortmund și spre Olanda, o știre care a apărut până și în Financial Times. Germanii aveau intenția, cel puțin în mediile industriale, de a crea sinergii între China, Rusia, Kazahstan, Ucraina, și deci Europa și Germania. Cu alte cuvinte, era vorba de a integra state regroupând zone logistice, productive, exportatoare de energie (Rusia, Ucraina, Kazahstan) și importatoare de bunuri industriale din China și din Germania”⁶, un scenariu care a nemulțumit SUA, din moment ce acestea au declarat China drept dușmanul lor numărul unu. Percepția ce decurge din aceste raționamente este categorică: Uniunea Europeană a pierdut piața de materii prime și de energie ieftină dinspre Rusia, dinspre zona euroasiatică, și a devenit tot mai dependentă, din acest punct de vedere, de importurile din SUA, însă la prețuri mult mai mari, menite să descurajeze producția europeană în comparație cu cea din SUA și China. Prin alăturarea Uniunii

⁵ Joseph Halevi, „Il neomercantilismo tedesco alla prova della guerra”, studiu, publicat în *Moneta e Credito*, vol. 75, nr. 298, iunie 2022.

⁶ *Ibidem*.

Europene la războiul din Ucraina, aceasta și-a semnat vasalitatea față de SUA pentru mulți ani de aici încolo.

Concluzii: Percepții în schimbare. La început, toată lumea credea într-un război de scurtă durată, cu victoria sigură a Ucrainei. Economia Rusiei nu putea să reziste în fața presiunilor comune venite dinspre lumea occidentală, coordonată de SUA, la care se alipise și formatul celor mai importante țări industrializate, G7. Presiunea colectivă – economică, militară, juridică, diplomatică și politică – nu l-a făcut pe președintele rus să revină la masa negocierilor. În fond, opinia publică mondială asistă la escaladarea infernului militar: Ucraina declară că nu va fi de acord cu orice cedare de teritoriu. Rusia declară că va continua operațiunea sa militară specială pentru „denazificare”, „desatanizare” și nu va semna niciun tratat de recunoaștere a granițelor actuale ale Ucrainei. Totodată, nu mai este de acord nici cu acceptarea oricărui acord care să prevadă suveranitatea unilaterală a Ucrainei. După doi ani de război în Ucraina, unii comentatori consideră că acest război se duce în principal între SUA și Rusia, mor ucrainenii și rușii, câștigă economic SUA și se distruge economic Uniunea Europeană. Alți comentatori și analiști militari și politici consideră că Ucraina nu poate câștiga niciodată acest război, iar Occidentul nu-l poate câștiga decât dacă se declanșează apocalipsa mondială, din moment ce Rusia deține circa 1600 de arme nucleare, pe care desigur nu va pregeta să le folosească dacă siguranța sa națională este pusă la încercare. De aici, decurge percepția că Occidentul s-a angajat într-un război de lungă durată pentru care nu a fost pregătit. Și mai decurge percepția că ordinea mondială specifică Războiului Rece este contestată, din moment ce organismele sale internaționale, în mod special Consiliul de Securitate, ONU și organismele de justiție internațională au devenit nefuncționale. Pe acest fond, recent, secretarul britanic al apărării aprecia că lumea a trecut de la antebelic la cel antebelic, din moment ce un număr de state beligerante – Rusia, China, Coreea de Nord și Iranul reprezintă o amenințare gravă pentru lumea occidentală. Pentru România, percepțiile pe această linie sunt derutante și condamnabile: În timp ce responsabili militari atrag atenția că Rusia, dacă va câștiga războiul său cu lumea civilizată, își va propune drept ținte Republica Moldova și Gurile Dunării, iar armata României se confruntă cu deficit grav de personal instruit, fabricile noastre de armament și muniții nu pot fi puse în stare de producție etc., dar responsabili politici îndeamnă la calm și dau asigurări că România se bucură de cea mai mare capacitate de securitate din moment ce face parte din NATO. Numai că întregul Occident trebuie să învețe din istorie că marile catastrofe, gen al Doilea Război Mondial, par adesea de neconceput până când se întâmplă. Și un lucru foarte grav ce decurge din studiile sociologice desfășurate acum la doi ani de război: Uniunea Europeană este pe cale să-și piardă credibilitatea, din moment ce distruge punțile de prietenie construite în timp, prin fundamente economice dătătoare de speranțe.

BIBLIOGRAFIE

- CHIFU I., Tetralogia „Reconfigurarea securității și a relațiilor internaționale în secolul 21”, Volumul IV, „Războiul de agresiune pe scară largă în Ucraina, în plin secol 21”, Editura Rao, 2023;
- HALEVI J., „Il neomercantilismo tedesco alla prova della guerra”, studiu, publicat în *Moneta e Credito*, vol. 75, nr. 298, iunie 2022.

